

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 59/2019-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedu senátu Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, Kalinčiakova 10, Vranov nad Topľou, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 To 105/2016 zo 7. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 1/2018 z 21. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2018 doručená a 19. septembra 2018 doplnená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práv

podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 To 105/2016 zo 7. decembra 2016 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 1/2018 z 21. marca 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v poradí tretím rozsudkom Okresného súdu Michalovce (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T 26/2015-1168 z 29. septembra 2016 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) opakovane uznaný vinným zo spáchania zločinu zabitia podľa § 147 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. b) a c) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a podľa § 147 ods. 1 Trestného zákona bol za to s použitím § 41 ods. 1 a 3 písm. h) a m) a § 38 ods. 4 Trestného zákona odsúdený na úhrnný tres odňatia slobody v trvaní desať rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením krajského súdu zamietnuté. Následne podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie na najvyššom súde, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietnuté.

3. Sťažovateľ uviedol, že dovolanie na najvyššom súde proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g) a i) Trestného poriadku. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ bližšie argumentuje a rozvádza, v čom konkrétne a akým postupom malo v jeho trestnej veci dôjsť k porušeniu jeho práv.

4. K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu sťažovateľ, uviedol, že k porušeniu práva na obhajobu došlo v jeho prípade tým, že okresným súdom neboli vykonané dôkazy navrhované obhajobou. Krajský súd mal podľa názoru sťažovateľa

na základe podaného odvolania rozsudok okresného súdu zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. K tomu dodal: *„Dovolanie, ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu vo veci samej, je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Súdy porušili zásadným spôsobom právo obvineného na obhajobu, keď v rozpore s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Ústavou SR a Trestným poriadkom neumožnili výsluch svedkov v prospech obžalovaného, čím mu odňali možnosť reálneho uplatnenia práva na obhajobu.“* Ako ďalší dôvod uvádza nesúlad právnych záverov so skutkovými zisteniami, pričom to konkretizuje tým, že závery okresného súdu, následne osvojené aj krajským súdom, sú v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami, najmä pri hodnotení znaleckého dokazovania. Sťažovateľ namieta, že konajúce súdy uverili výpovedi spoluobvineného napriek záverom súdnych znalcov z odboru súdneho lekárstva, k čomu uviedol: *„Okresný súd zbagatelizoval závery forénznych znalcov s odôvodnením, že ich nemôže prijať, lebo znalci sa neoboznámili so zápisnicami z pojednávanií ani so zápisnicami z prípravného konania... Je to vrcholne absurdná úvaha.“* Ako ďalšie sťažovateľ namietal, že napriek tomu, že sa k jeho odvolaniu proti rozsudku okresného súdu vyjadril prokurátor, sťažovateľovi, resp. jeho obhajcovi uvedené vyjadrenie nebolo doručené a dozvedel sa o ňom až na verejnom zasadnutí krajského súdu o podanom odvolaní. Týmto malo dôjsť k porušeniu rovnosti strán a kontradiktórnosti konania.

5. Pokiaľ ide o v poradí druhý sťažovateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, teda že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, uviedol, že zákonným spôsobom v jeho trestnej veci neboli vykonané dôkazy, a to znalecký posudok [REDACTED] a svedecké výpovede [REDACTED]. K prvému uvedenému dodal, že znalec pri vypracovávaní znaleckého posudku vychádzal z výpovedí svedkyne a že okresný súd neozrejmil, ako je možné, že znalec prišiel do kontaktu s poškodeným už 8 hodín po jeho úraze, ku ktorému došlo 2. júla 2014 v čase medzi 15.00 h až 16.00 h, keď uznesenie o pribratí znalca si osobne od vyšetrovateľa prevzal až 9. júla 2014. K tomu dodal: *„Znalcom totiž nemôže byť osoba, ktorá bola svedkom udalosti, resp. ako lekár sa starala alebo bola v kontakte s poškodeným. Napriek tomu okresný súd pri uznaní viny hodnotí ako*

dôkaz proti obžalovanému [REDACTED] aj znalecký posudok [REDACTED]. Krajský súd uvedené pochybenie nenapravil a bez bližšieho zdôvodnenia odvolanie obžalovaného zamietol.“ K druhej uvedenej skutočnosti uviedol, že v prípade [REDACTED], spoluobžalovaného, bol tento vypočúvaný celkovo päťkrát, pričom dvakrát z toho v procesnej pozícii svedka, a to najprv 3. júla 2014 a následne aj po jeho právoplatnom odsúdení, a to 29. septembra 2016. Sťažovateľ namieta, že okresný súd neumožnil počas výsluchu [REDACTED] v procesnom postavení svedka na pojednávaní 29. septembra 2016 prečítať pre účely odstránenia rozporov jeho skoršiu výpoveď ako svedka z 3. júla 2014 aj napriek tomu, že [REDACTED] nevyužil svoje právo odmietnuť vypovedať a vo veci vypovedal. K tomu dodal: „*Judikatúra teda vychádza z toho, že odstraňovať rozpory medzi výpoveďami tej istej osoby možno len v prípadoch, ak vypočúvaná osoba mala pri svojich výpovediach to isté procesné postavenie. Ak tak súd neurobil a neumožnil odstrániť rozpory, porušil okrem iného aj právo sťažovateľa na spravodlivý proces, čo je porušením jeho práva na obhajobu zásadným spôsobom (§ 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku). Ak by súd prečítal jeho výpoveď, musel by konštatovať rozpory a umožniť obhajobe žiadať ich vysvetlenia. Zároveň by súd musel [REDACTED] výpoveď učenú pred súdom konfrontovať s ostatnými dôkazmi. A tie spochybňujú vinu obžalovaného [REDACTED].*“

6. Napokon k tretiemu uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a to že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, sťažovateľ uviedol: „*Skutkový stav v tomto prípade nebol správne právne kvalifikovaný, pretože nenapĺňa znaky skutkovej podstaty trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. b/, c/ Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a/ Trestného zákona.*“ Sťažovateľ k tomu uviedol, že skutok nenapĺňa znaky trestného činu výtržníctva, a preto je podľa sťažovateľa odôvodnený záver o tom, že rozsudok okresného súdu, ako aj napadnuté uznesenie krajského súdu sú založené na nesprávnej právnej kvalifikácii zisteného skutku. K uvedenému sťažovateľ dospel na základe toho, že podľa jeho názoru zo skutkovej vety nevyplýva zákonný znak skutkovej podstaty tohto trestného činu, pretože v nej nie je uvedená čo i len jedna osoba, ktorá by bola mladšia ako osemnásť rokov a v ktorej prítomnosti sa mal skutok stať. V závere k tomu uviedol: „*Sťažovateľovi*

bolo kladené za vinu, že zabil poškodeného jedným úderom hrubou palicou po hlave. Je neprípustné, aby toto konanie bolo posúdené ako jednočinný súbeh zločinu zabitia a prečinu výtržníctva. Takýto súbeh je vzhľadom na zásadu faktickej konzumpcie trestných činov a pre pomer špeciality vylúčený. Obžalovaný svojim konaním nemohol súčasne naplniť skutkovú podstatu zločinu zabitia a prečinu výtržníctva tak, ako to ustálili súdy oboch stupňov. Sťažovateľovi bola pričítaná priťažujúca okolnosť za spáchanie viac trestných činov. Pri použití správnej právnej kvalifikácii by tomu tak nebolo a ovplyvnilo by to postavenie sťažovateľa.“

7. Sťažovateľ ďalej namietal postup najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho v tom, že na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci odmietol dovolanie z dôvodu, že neboli splnené dovolacie dôvody, no v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu rozoberal sťažovateľove dovolacie námietky a uvádzal k nim svoje právne názory, relevantné pokiaľ ide o otázku viny a uloženia trestu sťažovateľovi. Ďalej uviedol: „Dovolací súd dal sťažovateľovi čiastočne za pravdu čo sa týka nesprávneho právneho posúdenia skutku, avšak uzavrel, že to zásadným spôsobom neovplyvnilo postavenie sťažovateľa. S týmto záverom sťažovateľ nesúhlasí, nakoľko mi na základe tohto bola pričítaná priťažujúca okolnosť, ktorá mala vplyv na výšku ukladaného trestu.“ Zároveň uviedol, že nesúhlasí s tým, ako najvyšší súd v napadnutom uznesení najvyššieho súdu vyložil obsah práva na obhajobu, podľa ktorého postačuje, ak mal sťažovateľ ako obvinený možnosť navrhnúť dôkazy, a postačuje, ak je o ich vykonaní kladne alebo záporne súdom rozhodnuté. Podľa sťažovateľa dochádza k porušeniu práva na obhajobu tým, ak súd odmietne, ako to bolo v jeho prípade, vykonať relevantné dôkazy, ktoré vzhľadom na dôkaznú situáciu mohli mať vplyv na rozhodnutie v merite veci. V závere dodal: „Rovnako pokiaľ sa týka námietok smerujúcich proti znaleckému posudku [REDACTED] tak tu dovolací súd odoprel sťažovateľovi právo na účinný prostriedok nápravy v zmysle dohovoru, keď sa týmito námietkami nezaoberal. Táto vada bola vytýkaná sťažovateľom počas konania a na základe tejto námietky odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvého stupňa.“

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej náleznom takto rozhodol:

„1. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.3.2018, sp. zn. 2 Tdo 1/2018 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 21.3.2018, sp. zn. 2 Tdo 1/2018 zrušuje.

3. Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7.12.2016, sp. zn. 4 To 105/2016 porušené boli.

4. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 7.12.2016, sp. zn. 4 To 105/2016 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Prepúšťa sťažovateľa ihneď na slobodu.

6. Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 5.000,- Eur do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania na účet právneho zástupcu sťažovateľa do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

17. Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, má právo na účinný opravný prostriedok pred vnútroštátnym orgánom bez ohľadu na to, že porušenie spôsobili osoby pri plnení ich úradných povinností.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

18. Podstata ústavnej sťažnosti sťažovateľa spočíva v namietanom porušení základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľ namieta postup súdov konajúcich v jeho trestnej veci, a to v tom, že neboli vykonané ním navrhované dôkazy, namieta vyhodnotenie záverov znaleckého dokazovania, skutočnosť, že sťažovateľovi, resp. jeho právnomu zástupcov nebolo pred konaním verejného zasadnutia doručené vyjadrenie prokurátora, tiež namietal odmietnutie vykonania konfrontácie výpovedí [REDACTED], ktoré urobil v procesnom postavení svedka, ako aj nesprávne právne posúdenie skutku.

19. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

20. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci (súdu) a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých s namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. III. ÚS 444/2018).

K námietke porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

21. Ústavný súd pripomína, že v zmysle svojej konštantnej judikatúry nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (III. ÚS 348/2016). Ústavný súd teda pripomína už spomenutý obmedzený rozsah jeho právomoci preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov, trestný poriadok a trestný zákon nevynímajúc, viedli k rozhodnutiu vo veci samej. K tomu dodáva, že nepatrí do jeho právomoci zaoberať sa rozhodnutím o vine a treste (II. ÚS 31/94) ani otázkou právnej kvalifikácie skutku, ktorý je predmetom trestného stíhania a o ktorom sa s konečnou platnosťou koná a rozhoduje pred všeobecnými súdmi (III. ÚS 444/2018).

22. K otázke splnenia procesných podmienok prípustnosti ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu ústavný súd vyhádžal v zmysle rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika (sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54) z právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorým odmietol (včas podané) dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné, preto dvojmesačnú lehotu na podanie ústavnej sťažnosti považoval za zachovanú.

23. Integrovanou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany... Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 146/2017).

24. V relevantných častiach odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu krajský súd uviedol:

„... Rozsudok okresného súdu bol vydaný po vykonaní všetkých dostupných a potrebných dôkazov zákonným spôsobom. Rozsudok okresný súd podrobne, logicky

a zákonným spôsobom odôvodnil a jasne poukázal, ktoré skutočnosti mal za preukázané, a ktorým neuveril.

Odvolací súd aj vzhľadom na odvolacie dôvody dodáva, že dostatočným spôsobom bolo preukázané, že skutok bol spáchaný tak, ako je uvedený vo výrokovvej časti rozsudku, a tento spáchal obžalovaný [REDACTED]...

Odvolací súd konštatuje, že spravidla vždy existujú dve skupiny dôkazov a to dôkazy svedčiace v prospech obžalovaného a dôkazy svedčiace v jeho neprospech. Úlohou súdu je preto veľmi citlivo vyhodnotiť každý dôkaz samostatne a zároveň všetky dôkazy vo vzájomnej súvislosti...

Odvolací súd je tiež toho názoru, že prvotná výpoveď ml. [REDACTED], ktorý v prípravnom konaní tvrdil, že poškodeného [REDACTED] udrel palicou po hlave on a obžalovaný [REDACTED] tam nebol, je nepravdivá, o čom svedčia ďalšie zmenené výpovede ml. [REDACTED] jak v postavení obvineného, tak v postavení svedka na hlavnom pojednávaní. Veľmi logické bolo i zdôvodnenie [REDACTED], prečo tak urobil, t.j., že to bolo z dôvodu nátlaku zo strany [REDACTED] – sestry obžalovaného, s ktorou existoval ako druh a družka, a taktiež na nátlak [REDACTED] a [REDACTED]. Táto logická zmena výpovedí je v súlade aj so závermi znalca [REDACTED], ktorý v znaleckom posudku uviedol, že mechanizmus poranenia, aký uviedol vo svojej prvotnej výpovedi [REDACTED] nezodpovedá umiestneniu rany, ktorá sa nachádzala na lebke poškodeného. Taktiež je potrebné poukázať na rozsudok okresného súdu 4T/173/2014 z 5.3.2015, kde boli [REDACTED] a [REDACTED] uznané za vinné zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. c) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že ovplyvňovali a zastráňovali svedkov, aby krivo vypovedali vo veci obžalovaného [REDACTED]. Skutočnosť, že [REDACTED] bol schopný zmeniť svoju výpoveď má odzrkadlenie aj v záveroch znaleckého posudku [REDACTED].

Obhajoba obžalovaného [REDACTED], že nebol prítomný na mieste činu a skutku sa nedopustil bola jednoznačne vyvrátená výpoveďou [REDACTED], ako i vyššie citovaných svedkov.

Vo veci boli vypracované aj tri znalecké posudky... Je potrebné uviesť, že všetci traja znalci zhodne konštatovali, že smrteľné poranenie hlavy, ktoré utrpel poškodený [REDACTED] [REDACTED], bolo spôsobené jediným úderom podlhovastým predmetom a vylúčili ostrú hranu

dosky. I napriek znaleckému dokazovaniu sa nepodarilo jednoznačne zistiť, či bol poškodený udretý drevenou latou, alebo drevenou palicou...

Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že v konaní nebola zaistená palica, ktorou bolo spôsobené smrteľné poranenie hlavy poškodeného Z výpovedí ■■■■■, ako i ďalších svedkov vyplýva, že obžalovaný ■■■■■ hneď po skutku túto palicu porúbal sekerou a následne spálil, aby zahladil stopy... Taktiež vlas s korienkou, ktorý sa mal nachádzať na palici č. 3 nebol zidentifikovaný. Ani znaleckým dokazovaním sa nepodarilo zistiť príslušnú DNA. Z toho vyplýva, že mohol patriť aj inej osobe ako poškodenému.

K dôvodom odvolania je potrebné uviesť, že okresný súd dôsledne postupoval v zmysle intencií zrušujúcich uznesení odvolacieho súdu a nielen v potrebnom rozsahu doplnil dokazovanie, ale logickým a zákonným spôsobom každý dôkaz jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti vyhodnotil. Ani odvolací súd nehodnotil dôkazy iba upriamil okresný súd, ktorými okolnosťami sa má bližšie zaoberať. Zistené boli aj okolnosti, za akých znalec ■■■■■ prišiel do styku s poškodeným, že to bolo na základe pokynu vyšetrovateľa, ktorý mu oznámil, že bude pribratý do konania ako znalec...

Odvolací súd nezistil pochybenie okresného súdu ani pri udelení druhu a výmery trestu u obžalovaného ■■■■■. Trest, ktorý bol obžalovanému uložený okresným súdom, zodpovedá hľadiskám uvedených v § 34 a nasl. Tr. zák. Obžalovaný je v napadnutom rozsudku hodnotený plne, v súlade s výsledkami vykonaného dokazovania, pričom okresný súd pri výmere trestu prihliadol aj na existenciu dvoch príťažujúcich okolností podľa § 37 písm. m), h) Tr. zák., pričom poľahčujúcu okolnosť nezistil...“

Podľa posúdenia ústavného súdu napadnuté uznesenie krajského súdu spĺňa atribúty rozhodnutia v zmysle, ako bolo uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozhodnutia.

25. Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutným prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie,

ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistení pravdy. Podľa názoru ústavného súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd (m. m. II. ÚS 34/99), a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany (III. ÚS 574/2015).

26. Ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou zdôrazňuje, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07) (III. ÚS 743/2017).

27. Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, III. ÚS 706/2014), po predbežnom prerokovaní ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu krajského súdu odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

K námietke porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

28. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 120/2018).

29. Najvyšší súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, konkrétne na stranách 10 až 16, ktorým podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie sťažovateľa odmietol, zaoberal sťažovateľom uplatnenými dovolacími dôvodmi.

30. Ústavný súd po preskúmaní celého napadnutého uznesenia najvyššieho súdu musí skonštatovať, že závery v ňom uvedené sú z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné, najvyšší súd dal jasné a právne relevantné odpovede na dôvody odmietnutia sťažovateľom podaného dovolania vo veci. V odôvodnení ústavný súd nevzhladol nedostatky, ktoré by ho oprávňovali vysloviť záver o porušení sťažovateľom označených práv. Cieľom pravidiel týkajúcich sa prípustnosti dovolania je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú

aplikované... Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa (III. ÚS 175/2018).

31. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné aj túto časť ústavnej sťažnosti smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu odmietnuť z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2019

Mojmír Mamojka
predseda senátu